

Budgetdirektiv 2010 med planår 2011-2012

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att utgå från nedanstående förslag samt Miljöpartiets budgetförslag för 2009 med planering för 2010-2011 i de direktiv som förvaltningen och verksamheterna arbetar med inför budgeten för år 2010.

Skifte till hälsa och klimat – ett modernare landsting

Det övergripande målet för all landstingsverksamhet ska vara att bidra till en långsiktigt hållbar och hälsofrämjande utveckling. Det kräver ett paradigmskifte i synen på landstingets verksamheter. Miljötänkande och hälsa ska genomsyra allt arbete. Hälso- och sjukvården ska kraftigt utöka sitt arbete med att förebygga fysisk och psykisk ohälsa.

Användningen av fossila bränslen måste upphöra. Spridningen av långlivade kemikalier och läkemedel i naturens kretslopp ska minimeras. Landstingets upphandlingar bör stärkas inom områdena social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Regionen ska växa på ett hållbart sätt med utökad kollektivtrafik istället för fler stora motorvägar. De gröna kilarna ska bevaras och skärgården ges möjlighet att leva året runt. Stockholms län är stort nog att fungera som en egen region anser Miljöpartiet, i enlighet med ansvarsutredningen.

Minskande skatteintäkter och ekonomisk lågkonjunktur kräver en djupare analys av hur ökade in- och utlåningsräntor påverkar ekonomin och en ökad uppmärksamhet på landstingets totala ekonomi inför kommande investeringar. I budgeten för 2010 föreslås samma skattesats som år 2006, en höjning med 17 öre. Det innebär en beräknad ekonomisk ram som är 1 200 miljoner kronor högre än vad majoriteten förväntas föreslå.

- **Hälsosamt.** Landstingets samtliga verksamheter ska öka sitt arbete med att stärka folkhälsan. Det sker genom en hälsofrämjande regional planering, förebyggande arbete i hälso- och sjukvården samt utökad kollektivtrafik tillgänglig för fler.
- **Klimatsmart.** Planering ska starta i budget för år 2010 för att uppnå ett fossilbränslefrött landsting år 2015 och ett fossilbränslefrött län år 2030.
- **Tillgängligt.** Kollektivtrafiken ska byggas ut kraftigt och ställs om till ett öppet och välkomnande trafiksystem med bättre kontroll och lägre taxor. Hälso- och sjukvården ska vara väl tillgänglig för alla och erbjudas invånarna på lika villkor.

Hälsofrämjande och tillgänglig hälso- och sjukvård

Miljöpartiet ser behovet av ett paradigmskifte till mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Cirka 70 procent av befolkningens totala sjuklighet kan förebyggas med åtgärder inom livsstil, livsvillkor och miljö. Cirka 25 procent av vårdens samlade kostnader är kopplade till livsstil och levnadsvanor. Läkemedelsbiverkningar är ett stort folkhälsoproblem, särskilt hos våra äldre. Hög förskrivning är också dyrt och tär på miljön.

Miljöpartiet ser möjligheten att minska vårdbehov och vårdkostnader och samtidigt uppnå högre livskvalitet för länets invånare. Situationen kräver investeringar i ett strukturerat hälsofrämjande arbete. Miljöpartiet vill främja vetenskapliga metoder som inte är läkemedelsbaserade. Det är viktigt att samverkan sker med kommunerna för att stärka det hälsofrämjande arbetet inom samhällsplanering, skola, äldreomsorg och barnomsorg. Hälsoarbete som bryter kostnadsutvecklingen möjliggör en god offentligt finansierad vård.

2009-05-19

Tillgängligheten ska öka så att vårdgarantin uppnås. Vården behöver ges tillräckliga resurser men också bli bättre på att organisera sitt arbete så att patienterna slipper onödiga väntetider, bland annat genom arbetssätt som ”lean production”. Landstinget ska noga analysera kostnadsökningarna, tillgänglighetens utveckling och varför inte vårdgarantierna hålls. Beställar- och ägarrollen måste stärkas med ett noggrannare uppföljningsarbete.

Resurser ska avsättas för att erbjuda landstingets personal skäliga löner och en hälsofrämjande arbetsmiljö. Landstinget bör förorda kvinnopotter och fortsätta med arbetet för utjämning av oskäliga löneskillnader. Jämförelser av lönenivåer ska ske i krontal. Landstinget ska även verka för rekrytering av män till vårdyrken med hög ojämställdhet.

Patientens valfrihet och rättigheter är utgångspunkten i all hälso- och sjukvård. Ersättningssystemen ska utvecklas så att de främjar folkhälsoarbete, valfrihet, patientmakt och jämlik vård. Ökade resurser krävs för att säkra vårdkvalitet och stärka patientsäkerhet inom områden som överförskrivning, hygien, antibiotikaresistens och förväxlingar.

- **Hälsoval Stockholm** ska införas. Hälsocentraler - vårdcentraler med breddad kompetens - ska utvecklas för att stärka folkhälsoarbetet och utöka kompetensen för att ta hand om lättare psykisk ohälsa, stress och kriser. Hälsocentraler ska också kunna behandla smärta i rörelseorganen.
- **Hälsofrämjande sjukhus** ska införas. Resurser frigörs för en genomförandeorganisation enligt WHO:s koncept. Nya Karolinska Sjukhuset ska bli ett hälsofrämjande och miljövänligt sjukhus.
- **Insatserna vid psykisk ohälsa**, psykisk sjukdom och neuropsykiatriska diagnoser hos barn och vuxna ska utvecklas. Allmänläkare ska ges remissrätt till landstingets psykoterapeuter. Kommuner och landsting måste samverka bättre inom psykiatri- och beroendevård.
- **Grön rehabilitering** ska utvecklas. Natur- och djurterapi med vetenskapligt stöd ska implementeras i rehabilitering och habilitering.

Kollektivtrafiken och klimatet

Kollektivtrafikens paradigmskifte innebär dels en omställning till ett öppet och välkomnande trafiksystem, dels en kraftigt utökad kollektivtrafik på både land och vatten. För att främja kollektivt resande ska taxorna vara låga och servicen hög. Enligt lag ska samhället år 2011 vara anpassat till människor med funktionsnedsättning. Åtgärder måste vidtas för att uppnå målet.

- **Förstärkt kollektivtrafik.** Inkomsterna från trängselavgifterna ska i enlighet med folkomröstningen 2006 även gå till kollektivtrafiken.
- **Nytt mål** om enbart socialt och etiskt förnyelsebara drivmedel i landstinget år 2015.
- **Inför nya regionstyrelser** med ett gemensamt ansvar för all kollektivtrafik.

Storstockholms Lokaltrafik – Punktligt, tillgängligt och trevligt SL

Spärrarna ska avskaffas så att Stockholm i likhet med Berlin, Wien, Göteborg och Köpenhamn med flera storstäder får ett modernt kollektivtrafiksystem. Spärrpersonal ska istället arbeta ute i kollektivtrafiken. De är nyckelpersoner för ökad kvalitet och service.

2009-05-19

Andelen kollektivtrafikresenärer i länet ska fördubblas till 2030. För det krävs fortsatta satsningar på underhåll och utbyggnad. Det behövs en förlängning av Tvärspårbanan i syd och nord och av Djurgårdslinjen. Behovet av bussresor kräver bättre framkomlighet och ökad turtäthet för busslinjer både i och utanför Stockholms innerstad. SL ska ytterligare öka möjligheterna att ta med cykel i kollektivtrafiken och verka för fler cykelparkeringar.

Av klimat-, miljö- och ekonomiska skäl ska landstinget satsa på ny grön transportteknik. SL ska pröva spårbilar i enlighet med förslag från transportmyndigheten SIKÅ. Systemet ska på sikt byggas ihop till en spårbilsring runt länet som knyter samman kommunerna.

- **Zonsystemet tas bort, enkelbiljetten återinförs och SL-taxorna sänks.**
- **Fler bussturer och buskörfält.**
- **Öppen påstigning.** Spärrarna tas bort och spärrpersonalen omskolas till trafikvärdar. Tillåten påstigning bakpå bussar för ett smidigare flöde.
- **Synligare service.** Fler trafikvärdar och kontrollanter av färdbevis.

Waxholmsbolaget – öka kollektivtrafiken på vatten

Waxholmsbolagets trafikutbud ska utökas. Det är viktigt för en levande skärgård och för att utveckla moderna kommunikationer för bostadsområden nära vatten. Ambitionen är en fast basturlista som möjliggör pendling till och från större öar. Kollektivtrafiken på Stockholms inre vatten ska byggas ut med nya båt- och färjelinjer. Priserna ska vara låga och enhetliga.

Färdtjänsten – tryggare resa

Utbyggnaden av närtrafiklinjer ska utvecklas. Färdtjänsten ska förbättra sin tillgänglighet, tillförlitlighet och sitt bemötande. Servicen ska granskas och bristande avtal sägas upp.

Kultur som läkande kraft

Kultur främjar folkhälsa och näringslivsutveckling. Landstinget ska särskilt stödja hälsopedagogik och verksamheter som riktar sig till barn och unga. Landstinget ska vara en aktiv part i uppbyggandet av Stockholms län och Mälardalen som attraktiv filmregion.

- **Bidraget till Kulturnämnden utökas** till 1,0 procent av landstingets budget.

Locum AB – energisnålare fastigheter

Landstingets fastighetsbolag Locum AB ska fortsätta sitt arbete med att minska energiförbrukningen och minimera negativ miljöpåverkan. För att uppnå lagkraven om tillgänglighet till landstingets lokaler före 2011 krävs att frågan prioriteras ytterligare.

- **Satsningar på sol- och vindenergi**
- **Landstinget ska arbeta för att helt gå över till förnyelsebar energi**
- **Under år 2010 ska lustgasspjälkare införas** på alla förlossningsenheter.

Grön region- och trafikplanering

Regionplaneringen ska ta sin utgångspunkt i miljö- och klimathotet och gå hand i hand med arbetet för en förbättrad folkhälsa. I arbetet med regionplanen RUF5 2010 ska landstinget utgå från målet om ett fossilbränslefritt län. Därmed ska stora motorvägsprojekt avvisas. När befolkningen växer behöver gröna kilar skyddas för att säkra vår hälsa och miljö.

- **Förbifart Stockholm och Österleden avvisas** till förmån för kollektivtrafik.
- All samhällsplanering ska utgå från att Stockholms läns landsting ska vara **fossilbränslefritt senast år 2015** och Stockholms län fossilfritt år 2030.
- **Stärkt skydd av de gröna kilar**na och skärgårdsmiljön.